

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.356/2019/8.

A tanács tagjai: dr. Szabó Klára a tanács elnöke, dr. Parlagi Mátyás előadó bíró, dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes:

A felperes képviselője: ügyintéző: dr. Halmos Tamás ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Pajor Levente ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.304/2019/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 5.P.21.264/2017/67.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 137.388 (százharminchétezer-háromszáznyolcvannyolc) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes mint megbízó és a felperes mint megbízott 2009. szeptember 28. napján együttműködési szerződést (a továbbiakban: szerződés) kötöttek egymással. A szerződés 1. pontja szerint a felperes a 2.2. pontban részletezett módon személyesen közreműködik az alperes felszámolói tevékenységében. A 2.1. pont értelmében a felperes ellátja az alperes mint felszámolószervezet kizárólagos képviseletét a bíróságok előtt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (ez a későbbiekben igény szerint Hajdú-Bihar megyére bővíthető). A 2.2. pont kimondta, a felperes biztosítja a 2.1. pont szerinti megyei bíróságok illetékességi területén az alperes fióktelepeinek létrehozását, illetve fenntartását, és gondoskodik a felszámolói kijelölések teljesítéséhez szükséges személyi feltételek (felszámolóbiztos, felszámoló asszisztens) meglétéről, valamint viseli a fióktelepek fenntartásával, működtetésével és a személyi feltételek biztosításával, a felszámolóbiztos és a felszámoló asszisztens foglalkoztatásával kapcsolatos költségeket. A 2.3. pont szerint a felperes hozzájárult ahhoz, hogy az alperes a felperes irodájában fióktelepet létesítsen. A 3. pont értelmében a

felszámolási eljárás során a felperes biztosítja a szükséges szakértői háttérrel és az irattárolás feltételeit. A 4.1. pontnak megfelelően a 2.2. pont szerinti feladatok ellátásáért a felperest az alperes mint felszámoló részére megállapított díjból 75% felszámolói díj illeti meg. A 4.2. pont értelmében egyszerűsített felszámolási eljárásokban a felszámoló díja 300.000 forint + áfa, a regisztrációs díjból és a díjfedekezeti alapból azonban csak 150.000 forint + áfa bevétel keletkezik. Azoknál a társasági formáknál, ahol a tag háttérfelelőssége alapján a különbözet behajtható, a behajtással kapcsolatos jogi tevékenységet az alperes végzi. A vagyoni felkutatásával kapcsolatban a felperes jár el, sikeres behajtás esetén a felek a bevételből 50-50%-ban részesednek. A 4.3. pont szerint a nem egyszerűsített felszámolások esetében a felszámolói díj megosztásáról egyedi megállapodásokat kötnek. Ehhez a felperes vállalta, hogy a felszámolás kezdő napjától számított 50 naptári napon belül az alperest a vagyoni mértékéről tájékoztatja. A szerződés a 7. pont szerint határozatlan időre jött létre, de bármelyik fél 30 napos határidővel a felmondási indok megjelölésével írásban felmondhatja.

- [2] A felek 2009. november 2. napján a szerződés 2.1. pontját módosították azzal, hogy a felperes ellátja az alperes mint felszámolószervezet kizárólagos képviselőjét a bíróságok előtt a Debreceni Ítéltábla területén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A felek kijelentették, hogy a szerződés egyéb pontjai nem változnak.
- [3] A felperes nyíregyházi irodájának a címe az alperes fióktelepeként 2009. május 28. napján a cégjegyzékbe bejegyzésre, majd az alperes kérelmére 2012. augusztus 13. napján törlésre került. Az alperes bejegyzett fiókteleppel rendelkezik Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben (a továbbiakban együtt: további három megye), de ezeket nem a felperes létesítette, erre az alperes nem is hívta fel a felperest. A felperes a szerződés alapján felszámolóbiztosként mind a négy megye illetékességi területén ellátott felszámolóbiztos feladatokat a nyíregyházi irodájából. A felek között a nem egyszerűsített felszámolási eljárásokra vonatkozó külön megállapodás nem jött létre. A felperes más felszámolószervezetekkel is kapcsolatban állt, és a kialakult gyakorlat szerint a nem egyszerűsített felszámolási eljárásokban a díj megosztása a felszámolószervezet és a felszámolóbiztos között 50-50 % volt.
- [4] Az alperes a szerződésben rögzített kizárólagosság ellenére a felperest nem minden olyan ügyben bízta meg a felszámolóbiztos feladatok ellátásával, ahol felszámolókénti kijelölése megtörtént.
- [5] Az alperes 2012. május 14. napján megbízási szerződés tervezetét küldött a felperesnek, amely felszámolóbiztos feladatok ellátására vonatkozott a Debreceni Ítéltábla illetékességi területén. A tervezet nem tartalmazott kizárólagosságot, a megbízási díjat egységesen 75%-ban rögzítette, és csak a nyíregyházi fióktelep létrehozását tartotta indokoltnak. A tervezetet a felperes nem írta alá.
- [6] Az alperes 2012. január 27. napján a szerződést felmondta, de jogerős ítélet megállapította a felmondás érvénytelenségét. A felmondást követően a felperes az alperestől egy kivétellel nem kapott felszámolóbiztos kijelölést, valamint az alperes részben visszavonta a korábbi kijelöléseit is. Az alperes 2015. március 11. napján kelt levelében a szerződést ismételtelen felmondta, amely alapján a szerződés 2015. április 10. napján megszűnt.
- [7] A kizárólagosság megsértése miatt a felperes elmaradt haszna az egyszerűsített felszámolási eljárásokkal kapcsolatban 1.942.500 forint, a nem egyszerűsített felszámolási eljárások tekintetében 2.384.682 forint, összesen 4.327.182 forint volt.
- [8] A felperes több felszámolószervezetet megkeresett annak érdekében, hogy felszámolóbiztosként foglalkoztassák, de ez nem járt eredménnyel. A felperes ugyanakkor az alperessel fennállt szerződéses kapcsolata alatt más felszámolószervezetek részére is végzett felszámolóbiztos tevékenységet.
- [9] A Nyíregyházi Járásbíróság számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.795.180 forintot és ennek kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A Nyíregyházi Törvényszék számú részítéletében (a továbbiakban: jogerős részítélet) az elsőfokú bíróság ítéletét a megbízási díj és a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területén az alperes által lefolytatott

felszámolási eljárásból eredő kártérítés címén az alperes által a felperesnek fizetendő 2.795.180 forint és kamatai megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezés körében helybenhagyta, a további három megyében az alperes által lefolytatott felszámolási eljárásokból eredő kártérítés megfizetése iránti keresetet elutasító részét hatályon kívül helyezte, és ebben a részben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

- [10] A jogerős részítélet szerint a felek közötti szerződés 2015. április 10. napján szűnt meg. A felperes a fióktelep létesítési kötelezettségének eleget tett a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területén, feladatait ellátta. Az alperes nem bizonyította, hogy a felperes munkájával kapcsolatban kifogás merült volna fel. Az alperes szerződésszegése miatt a felperes elesett 12 cég egyszerűsített felszámolásából eredő, költségekkel csökkentett haszontól, ami elmaradt vagyoni előny. Az alperes kimentése nem vezetett eredményre, mert nem bizonyította a felperes olyan súlyos szerződésszegését, ami indokolta volna a kirendelés mellőzését. Az alperes a jogviszony fennállása alatt nem figyelmeztette a felperest a tájékoztatási és együttműködési kötelezettségei megszegésére (beszámoló készítésére, fióktelepek létesítésére, költségek megtérítésére), és nem hívta fel ezek teljesítésére.
- [11] A jogerős részítélet szerint a további három megye fióktelepeinek a létrehozása nem tartozott a szerződés főszolgáltatása körébe, mert az a felszámolóbiztosi tevékenység ellátása volt, amit a felperes el tudott végezni egy fiókteleppel is. Az alperes ennek ismeretében jelölte ki őt a másik három törvényszék illetékességi területén elrendelt felszámolásokra is. Önmagában a másik három fióktelep létesítésének elmaradása nem teszi lehetővé az alperes számára, hogy megszegje a felperes kizárólagos kijelölésével kapcsolatos kötelezettségét. A felperes által megjelölt költségek körében az elsőfokú bíróság felhívta az alperest nyilatkozzatételre, aki ezt elmulasztotta. Az alperes ellenkérelmében a nyíregyházi fióktelep felperes által megjelölt 20.000 forintos költségét nem vitatta, kizárólag a másik három fióktelep költségét jelölte meg. A felperes által az alperesnek okozott költségekre vonatkozó alperesi beszámítás alaptalanságával kapcsolatos elsőfokú bírósági döntés helyes volt, valamint helyesen került sor a további bizonyítás mellőzésére, dr.V.Gy-né tanú meghallgatása szükségtelen volt. Az elsőfokú bíróság megalapozottan marasztalta az alperest a megbízási díj és a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területével kapcsolatos kártérítés körében.
- [12] A jogerős részítélet szerint a szerződés alapján a felperes szerződéses kötelezettsége volt az alperes képviselőjének ellátása azokban a felszámolási eljárásokban, amelyekben őt az alperes felszámolóbiztosként kijelöli, valamint kötelezettséget vállalt a fióktelepek létrehozására. Az alperes viszont kötelezettséget vállalt a kizárólagos kijelölésre. A felperes a további három megyében nem hozott létre fióktelepet, de ez a szerződésszegés önmagában nem jogosította fel az alperest arra, hogy megszegje a kizárólagos kijelölésre vonatkozó saját kötelezettségét. Az alperes így nem tudta kimenteni magát, ezért téves az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy az alperes kártérítési felelőssége nem áll fenn a további három megyével kapcsolatos kártérítési igény vonatkozásában. Az elsőfokú bíróság ettől eltérő jogi álláspontja miatt a további három megye fióktelepének fenntartási költsége összegére nem folytatta le a bizonyítást. A fenntartási költség megállapítása szakértői kompetenciába tartozik, ezért nem mellőzhető az alperes által indítványozott szakértő kirendelése. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a felperes a költségét felszámolási eljárásonként, míg az alperes fióktelep/hónap értékben adta meg, így az alperest nyilatkoztatni kell arról, hogy az egyes felszámolási eljárásokat érintően milyen összegű költség figyelembevételét kéri.
- [13] A jogerős részítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amit a Kúria hivatalból elutasított.

A kereset és az alperes védekezése

- [14] A felperes a jogerős részítéletet követően a további három megyével kapcsolatban 7.658.205 forint elmaradt vagyoni előny megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

- [15] Indokolása szerint a 21 egyszerűsített felszámolási eljárásból eredően 1.942.500 forint, a 3 nem egyszerűsített felszámolási eljárással kapcsolatban 5.715.705 forint elmaradt vagyoni előnye keletkezett azzal, hogy az alperes a szerződésben rögzített kizárólagosságot megsértve nem őt bízta meg a felszámolóbiztos feladatok ellátásával.
- [16] Az egyszerűsített felszámolási eljárások esetében a felszámolói díj (150.000 forint) 75%-át vette alapul, amelyből ügyenként 20.000 forint költséget vont le.
- [17] A nem egyszerűsített felszámolások körében a felek nem kötötték meg a külön megállapodást, de az általános gyakorlat az, hogy a felszámolói díj 50-50%-ban kerül felosztásra a felszámolószervezet és a felszámolóbiztos között, amiből ügyenként a felszámolói díj 15%-át költségként levonta. Ezt meghaladó költségek nem merülnek fel, mert azok jó része felszámolási költségként elszámolható.
- [18] A felszámolási eljárásokat a nyíregyházi fióktelepéről is el tudta látni, amit az is alátámaszt, hogy a keresettel érintett eljárásokban végül budapesti székhelyű felszámolóbiztos járt el. A feladat ellátásához nem volt szükség az alperes által megjelölt nagyságú és felszereltségű fióktelepek fenntartására. A fióktelepek fenntartási költségét csak arányosítással lehetne meghatározni, amelyhez ismerni kellene, hogy az érintett fióktelepekről hány felszámolási eljárás bonyolódott le, de ezek az adatok nem ismertek.
- [19] Megkísérelte kiesett jövedelmét pótolni, több felszámolószervezetet is megkeresett, eredménytelenül.
- [20] Az alperes kérte a kereset elutasítását.
- [21] Indokolása szerint a szerződés főszolgáltatása a fióktelep létrehozása volt a kizárólagossággal érintett megyékben, amit a felperes nem teljesített, így nem tarthat igényt a kijelölésekre. A 2012. május 14-i szerződésmódosítási ajánlat arra vonatkozott, hogy akkor hajlandó eltekinteni a fióktelepek létrehozásától, ha a felperes eltekint a kizárólagosságtól.
- [22] A nem egyszerűsített felszámolási eljárásokban a díjazás mértéke a szerződésben nem került meghatározásra, az ott írt külön megállapodás nem jött létre. Vitatta, hogy szokásos szerződési gyakorlat lenne az 50-50%-os megosztás. Az elmaradt vagyoni előny körében csak a ténylegesen kiesett bevétel érvényesíthető, amelynek során a költségeket is figyelembe kell venni. Erre tekintettel levonásba kell helyezni a fióktelepek fenntartási költségét a jogviszony fennállásának teljes időtartamára függetlenül a fióktelepeken intézett felszámolási eljárások számától. A felperes összesen 20.433.782 forint megfizetése alól mentesült azzal, hogy a fióktelepeket nem hozta létre. Az alperes nem vitatta, a kijelölésnek nem volt feltétele, hogy a felszámolószervezetnek az adott megyében fióktelepe legyen.

Az első- és másodfokú ítélet

- [23] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4.327.182 forintot és kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [24] Indokolása szerint a jogerős részítélet alapján a fióktelep létrehozása nem tartozott a szerződés főszolgáltatása körébe, az a felszámolóbiztos tevékenység volt, amit a felperes a nyíregyházi irodájából is el tudott látni. A szerződés megkötésekor hatályos, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27/A. §-a alapján a fióktelep földrajzi elhelyezkedése értékelési szempont, de nem feltétel volt. Ilyen rendelkezést nem tartalmazott a szerződés megkötésekor hatályos, a felszámolók névjegyzékéről szóló 114/2006. (V. 12.) Korm. rendelet sem. A fióktelepnek a pontozási szempontok körében lett jelentősége a szerződés megkötését követően hatályba lépett, a felszámolók, a vagyonfelügyelők és az ideiglenes vagyonfelügyelők elektronikus kijelölésének szabályairól szóló 36/2010. (V. 13.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) alapján. Maga az alperes sem vitatta, hogy a fióktelep létrehozása nem volt feltétele a felszámolói kijelölésnek. A szerződés megkötésekor a felperes Nyíregyházán

rendelkezett irodával, a többi megyében nem volt irodája, de a szerződés nem tartalmazta, hogy a fióktelep létrehozása a kizárólagosság hatálybalépésének a feltétele. A 2012. májusi szerződésmódosítási ajánlatot nem lehet az eredeti szerződési szándék bizonyítékának tekinteni. A nem egyszerűsített felszámolások körében a szerződés 4.3. pontja szerinti külön megállapodásra nem a kijelöléshez, hanem a díj megosztásához lett volna szükség. Az alperes ügyvezetőjének tanúvallomása alátámasztotta, az alperesnek tudomása volt arról, hogy a felperesnek csak Nyíregyházán van irodája, és tudomásul vette, hogy a feladatait innen fogja ellátni. A felek a 2009. november 2-i szerződésmódosításnál sem tartották szükségesnek belefoglalni az okiratba, hogy a fióktelepek létrehozása a kizárólagosság feltétele. A kizárólagosság megsértése miatt előterjesztett kártérítési kereset jogalapja így fennáll abban a további három megyében is, ahol a felperes a szerződéses kötelezettségét megszegve nem hozott létre fióktelepet. A felperes szerződésszegése és az egyes felszámolási eljárásokkal összefüggő esetleges jogsértő magatartásai nem zárják ki az alperes kártérítési felelősségét, ezek legfeljebb felmondást alapozhattak volna meg. A jogerős részítélet állást foglalt a szerződés szerinti főszolgáltatásról, valamint arról, hogy az alperes nem hivatkozhat a kizárólagosság mellőzése kapcsán a fióktelep létesítésének hiányára. A felperes igazolta, hogy a bevételkiesését nem tudta pótolni, így kárenyhítési kötelezettségének eleget tett. Az alperes kárt okozott azzal, hogy a kizárólagosságot megsértette, mert kijelölése esetén a felperest megbízási díj illette volna meg a záróvégzésekben meghatározott felszámolói díjból kiindulva.

- [25] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 355. § (4) bekezdése alapján az elmaradt vagyoni előny a kárfogalom körébe tartozik, és ez alapján kell meghatározni annak összegét is. A bíróság mindkét felet felhívta, hogy a keresettel érintett felszámolási eljárásokra vetítve határozzák meg, hogy milyen költség elszámolására tartanak igényt. A felperes az egyszerűsített felszámolási eljárásokkal kapcsolatban a jogerős részítélet alapján ügyenként 20.000 forint költséget tartott indokoltnak, a nem egyszerűsített felszámolási eljárásokban a felszámolói díj 15%-át. A felperes ezzel kapcsolatos kimutatásait az alperes nem vitatta, azt a kirendelt szakértő a szakvéleménye készítésekor értékelte. A felperes a nem egyszerűsített felszámolási eljárásokban a felszámolószervezet és a felszámolóbiztos közötti díjmegosztást 50-50%-ban állította, az alperes ezt vitatta, de ennek ellenkezőjét nem bizonyította. A bíróság a bizonyítékok értékelésével az 50-50%-os díjmegosztásból indult ki. A felperes által meghatározott költséghányadot a szakértő is reálisnak tartotta. Az alperes a fióktelepek teljes költségének a levonását kérte, de a bíróság többszöri felhívása ellenére sem munkálta ki, hogy ez a költség az egyes felszámolási eljárásokra vetítve mit jelent, mert indokolása szerint ennek nincs jelentősége. A kirendelt könyvszakértő is megállapította, hogy az arányosításhoz szükséges lett volna további alperesi adatszolgáltatás, hogy az egyes felszámolási eljárásokra vonatkozó költség meghatározható legyen. Az alperes nem szolgáltatta ezeket az adatokat, a szakértő kirendeléséhez szükséges tényeket nem adta elő, így a bizonyítatlanság következményét ő viseli. Az alperes által csatolt magánszakértői vélemények semmilyen számítást nem tartalmaznak, nem alkalmasak a kirendelt szakértő szakvéleményének a megdöntésére. A szakértő valamennyi tényt és bizonyítékot figyelembe vett, szakértői véleményét kellően indokolta, így az elsőfokú bíróság ennek alapulvételével kötelezte az alperest.

- [26] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokai alapján - helybenhagyta.
- [27] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a jogerős részítélet tartalmára figyelemmel helyesen állapította meg a felperesi követelés jogalapjának a fennállását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 229. § (1) bekezdése alapján. Az előzményi perben hozott jogerős döntés kötelező az utóbb eljáró bíróságra is annyiban, hogy a más tényalapból származó vagy a más jog érvényesítésére vonatkozó kereset elbírálása során sem térhet el az új kereset szempontjából is releváns, már korábban hozott döntésben foglaltaktól. A jogerős részítélet jelen

perben nem minősül ítéltd dolognak, azonban a felek szerződésének minősítését, tartalmát, a felperes fõszolgáltatásának a meghatározását, a felek szerzõdæsszegését, a kártérítési feltételek fennállását illetõ ténymegállapítások és jogi okfejtések kötelezõek voltak az elsõfokú bíróságra, azoktól nem térhetett el a további három megyére vonatkozó kereset körében sem. A megismételt eljárás során nem merült fel olyan új tény, bizonyíték, amely a további három megyére vonatkozóan a kereset jogalapját illetõen eltérésre adott volna alapot. Az elsõfokú bíróság így helyesen vette figyelembe a részítéletben foglaltakat, az abban már elbírált tényeket és bizonyítékokat. Erre figyelemmel a kereset jogalapja körében alaptalan volt valamennyi fellebbezési hivatkozás.

- [28] A kártérítés összecszerûsége körében is helyes az elsõfokú bíróság döntése. A felek a szerződésben nem állapodtak meg a további három megyében létrehozandó fióktelep paramétereiben. Az alperes késõbb létrehozta a fióktelepeket, de azok ingatlanforgalmi szakértõ kirendeléséhez szükséges adatait nem bocsátotta az elsõfokú bíróság rendelkezésére többszõri felhívás és a jogkövetkezményre történõ figyelmeztetés ellenére sem. Az alperes így nem bizonyította, hogy milyen paraméterekkel rendelkező fióktelepek kialakításának a kötelezettsége terhelte volna a felperest. Az elsõfokú bíróság ezért nem sértett eljárási szabályt az ingatlanforgalmi szakértõ kirendelésének a mellõzésével.
- [29] A felperes által csatolt igazolások alapján az elsõfokú bíróság helyesen állapította meg a nem egyszerűsített felszámolások esetén a felszámoló díj 50-50%-os megosztását. A felperes az általa állított gyakorlatot igazolta. Az alperes hivatkozása szerint a saját gyakorlatát kell figyelembe venni, de erre nem szolgáltatott bizonyítékot. Az ebbõl levonandó 15%-os költséghányadot az aggálytalan szakvélemény is alátámasztotta, azt okszerûen indokolta. Az alperes által csatolt magánszakértõ kompetenciája nem terjedt ki erre a kérdésre.
- [30] Az alperes az elsõfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy a káronszerzés tilalma miatt figyelembe kellett volna venni a károkozás idõszakában a felperes által másoktól megszerzett bevételeit. Ez a hivatkozása új tény állításának minõsül, amelynek nem álltak fenn a régi Pp. 235. § (1) bekezdése szerinti feltételei, így a kártérítés összecszerûségének meghatározása körében az alperes erre már nem hivatkozhatott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [31] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerõs ítélet hatályon kívül helyezését és elsõdlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az ügyben eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerõs ítélet sérti a régi Pp. 163. §-át, a 164. § (1) bekezdését, a 206. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a 227. § (1) bekezdését, a 229. § (1) bekezdését, a 235. § (1) bekezdését, a 252. § (4) bekezdését és a 253. § (2) bekezdését, valamint a régi Ptk. 207. § (1) és (4) bekezdését, a 280. § (1) bekezdés a) pontját és a (2) bekezdését, a 281. § (1) bekezdését és a (2) bekezdés a) pontját, a 277. § (1) bekezdését, a 4. § (4) bekezdését és a 339. § (1) bekezdését.
- [32] Indokolása szerint sérti a régi Pp. rendelkezéseit a jogerõs ítéletnek az az álláspontja, hogy a jogerõs részítélet a követelés jogalapját már eldöntötte. Kizárt, hogy egy részítélet ítéltd dolog hatályával tegyen megállapításokat egy még el sem bírált kereset jogalapját illetõen, mert erre csak közbensõ ítéletben van lehetõség. Az eljárt bíróságok így a megismételt eljárásban jogszabálysértõen nem vizsgálták a kereset jogalapját.
- [33] A szerződés 4.1. és 2.2. pontjai alapján a felperest a fióktelep létrehozásáért, fenntartásáért, a személyi feltételek biztosításáért és a költségek viseléséért illette volna meg díjazás, az ettõl eltérõ értelmezés sérti a régi Ptk. 207. § (1) bekezdését. A bíróságok a szerződés értelmezésével, a szerződés szövegével ellentétesen határozták meg a szerződéses fõszolgáltatást. A felek utólagos ráutaló magatartásából arra lehetett következtetni, hogy az alperes fióktelepek hiányában is hajlandó volt esetileg a felperes felszámolóbiztosi kinevezésére, de semmiképpen sem kizárólagosan vagy

kötelező jelleggel. Az alperes a 2012. májusi szerződésmódosítási ajánlattal kísérelte meg a jogviszony rendezését. Mindaddig, amíg a felperes nem hozta létre a fióktelepeket vagy ezt nem ajánlotta fel, az alperes nem lehetett köteles a felperes felszámolóbiztosi kinevezésére [régi Ptk. 280. § (1) bekezdés *a*) pont, (2) bekezdés, 281. § (1) bekezdés, (2) bekezdés *a*) pont].

- [34] A jogerős részítélet hatályon kívül helyező rendelkezése azon alapult, hogy ingatlanforgalmi szakértő kirendelése szükséges. A perben nem az volt a tisztázandó kérdés, hogy az alperesnek mennyibe került az általa létrehozott fióktelepek fenntartása, hanem az, hogy a felperes mennyit takaríthatott meg azzal, hogy nem hozta létre a fióktelepeket. A fióktelepekkel kapcsolatos követelményeket az eljáró bíróságok által figyelembe nem vett régi Ptk. 277. § (1) bekezdése tartalmazza, így a szakértőnek kellett volna azt megállapítania, hogy mennyi lett volna a régi Ptk. 277. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő fióktelepek létrehozásának és fenntartásának költsége. E helyett a kirendelt könyvszakértő és a bíróságok elfogadták a felperes által a bevételek százalékában megjelölt költséghányadot, ami nyilvánvalóan okszerűtlen és megalapozatlan. Az ingatlanforgalmi szakértő kirendelésének nem lett volna akadálya, ennek elmulasztása eljárásjogi jogszabálysértés.
- [35] A jogerős ítélet kirívóan okszerűtlenül állapította meg a felperest megillető díjhányadot és a levonandó költséghányadot. Erre a szakértő semmilyen adatgyűjtést vagy vizsgálatot nem folytatott, hanem elfogadta a felperesi állításokat. A felperes csak két, általa ismert felszámolószervezet nyilatkozatát csatolta. A kirendelt szakértő a szokásos gyakorlatot meg sem kísérelte feltárni. Hangsúlyozta, a saját gyakorlatát illetően nem tudott releváns adatokat szolgáltatni, mert a nem munkaviszonyban foglalkoztatott felszámolóbiztosok esetén mindig esetileg állapotodott meg a díj megosztásáról. A nem egyszerűsített felszámolások körében a tényállást nem tárták fel, így az ítélet megalapozatlan. Kirívóan okszerűtlen a bevételek 15%-ában meghatározott költséghányad, és teljes mértékben elmaradt a fióktelepek létrehozása és fenntartási költségének a meghatározása és levonása. Köztudomású tény, hogy egy fióktelep létrehozásának és fenntartásának költségei vannak, amiket nem lehet figyelmen kívül hagyni.
- [36] A jogerős ítélet szerint a fellebbezésben tett új tényállításnak minősül, hogy a kártérítésnél figyelembe kellett volna venni a felperes másoktól megszerzett bevételeit. Ezzel szemben az, hogy a felperes mások számára is végzett munkát, éppen az elsőfokú eljárásban tett saját nyilatkozatából derült ki, vagyis már első fokon ismertté vált tényről van szó. A felperes saját maga adta elő, hogy melyik évben, hány darab vagyonos felszámolási eljárásban járt el. Ilyenekre pedig tőle nem kapott megbízást, így azokat csak más felszámoló javára végezhetette.
- [37] A jogerős ítélet egyáltalán nem indokolta, hogy miért találta alaptalannak az alperesi fellebbezést a kimentés és a vagyonnövekedés bekövetkeztének realitása körében. A régi Ptk. 4. § (4) bekezdése és a 339. § (1) bekezdése alapján a mentesüléshez elegendő, ha a károkozó úgy jár el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ahhoz nem szükséges a másik fél súlyos szerződésszegése. A felperes szerződést sejezt, amikor a fióktelepeket nem hozta létre, és tevékenységéről nem számolt be neki. Ha a felperes szerződésszegése alapul szolgálhat a felmondásra, akkor alapul szolgálhat arra is, hogy már a felmondást megelőzően se foglalkoztassa tovább őt. Már a Cstv. 27/A. § (1) bekezdése alapján is figyelembe kellett venni a felszámoló fióktelepeinek a földrajzi elhelyezkedését, és ennek a jelentőségét az IRM rendelet tovább növelte. A felperesi magatartás miatt a fióktelepeket neki kellett létrehoznia. Jogszerűtlen lenne, hogy a felperest azért illethesse meg díjazás, mert annak feltételeit más megteremtette.
- [38] A jogviszony fennállása alatt tanúsított felperesi jogsértő magatartásának azért van jelentősége, mert vizsgálni kell, hogy mi a reális valószínűsége a vagyonnövekedés bekövetkezésének. Ha a felperes az általa vitt ügyekben jogsértően járt el, úgy ez nem zárható ki az általa el nem látott ügyekben sem, így azok után kártérítésre nem tarthat igényt. A felperes jogsértő eljárását kívánta volna bizonyítani dr. V.Gy-né tanú vallomásaival, akinek kihallgatása nem lett volna mellőzhető. Attól még, hogy a felperes cselekményeit nem kifogásolták, nem teszi a jogellenes magatartást

jogszerűvé. A felperes a megjelölt felszámolási eljárásokban mulasztott, amivel kitette annak a kockázatnak, hogy a bíróságok felmentik őt, ennek pedig beláthatatlan gazdasági következménye lett volna. Ezeknek a körülményeknek a kereset elutasításához kellett volna vezetniük.

- [39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.
- [40] Indokolása szerint a jogerős ítélet nem sérti a megjelölt eljárásjogi rendelkezéseket, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, felülmérlegelésnek így nincs helye. A jogerős részítélet már megállapította a követelés jogalapjának a fennállását. Ez nem minősül ítélt dolognak, de az abban rögzített jogi okfejtések a hatályon kívül helyezéssel érintett további három megyére vonatkozó kereset jogalapja körében is irányadóak voltak, azokkal kapcsolatban új tények, bizonyítékok nem merültek fel. A szerződés célja a felszámolói munka elvégzése volt, nem pedig a fióktelepek létrehozása, amire a gyakorlatban nem is volt szükség.
- [41] Az alperes kérte igazságügyi szakértő kirendelését, de a bíróság többszöri felhívására sem jelölte meg, hogy azt pontosan mire, milyen tényállás bizonyítására kéri. A szakértői bizonyítással bizonyítandó tényeket nem jelölte meg, így a szakértő kirendelésének nem volt helye. A perben kirendelt könyvszakértő kérésére sem igazolta, hogy ténylegesen milyen költségei merültek fel a nem egyszerűsített felszámolási eljárásokban. Az alperes a 2012. májusi szerződésmódosítási ajánlatot megelőzően nem tett említést a fióktelepek létrehozásáról vagy azok hiányáról, és azt az ajánlat sem tartalmazza, hogy azon a területen kívánja kijelölni felszámolóbiztosként, ahol fióktelep létesült. Az alperes elfogadta, hogy több fióktelep nélkül is el lehet látni a tevékenységet. A saját gyakorlatára hivatkozott a nem egyszerűsített felszámolásokkal kapcsolatban, de a bíróság felhívása ellenére sem igazolta, hogy a felszámolóbiztosokkal milyen szerződést kötött. A Cstv. szabályozása alapján a felszámoló kijelölésénél figyelembe veszik a fióktelepek földrajzi elhelyezkedését, de ez nem feltétel. Az alperes vele szemben érvényesített követeléseit a jogerős részítélet elutasította, így azok már nem bírálhatók felül. A jogerős részítélet szintén állást foglalt dr. V.Gy-né tanú kihallgatásával kapcsolatban. A felperesi magatartás miatt sem bírság kiszabására, sem a felszámoló felmentésére nem került sor. Igazolta, hogy a kiesett kapacitását igyekezett pótolni, de ez nem vezetett eredményre. Az alperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy a káronszerzés tilalma miatt figyelembe kellett volna venni a másoktól megszerzett bevételeket.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [42] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése, valamint a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem megjelölt okai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.
- [43] A felülvizsgálati kérelem hivatalból elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény hivatkozott rendelkezése által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.
- [44] Mindezek alapján a Kúria érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását. A tartalmi követelményeknek nem megfelelő hivatkozásokat figyelmen kívül kellett hagynia.
- [45] A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban jelölte meg, hogy az eljáró bíróságok tévesen nem vizsgálták a kereset jogalapját, mert a jogerős részítéletnek erre nincs

kihatása. Állította a jogalap hiányát, mert a felperes szerződésszegése miatt az alperesi magatartás nem volt felróható, valamint a felperesnek az általa vitt ügyekben tanúsított jogellenes magatartása miatt a vagyonnövekedésnek nem volt reális esélye. E mellett a felülvizsgálati kérelem az összecszerűséggel kapcsolatos bizonyítási eljárást és azzal összefüggésben a döntést is támadta.

- [46] A régi Pp. 213. § (2) bekezdése alapján részítélettel az egyes kereseti kérelmek felől vagy a kereseti kérelem önállóan elbírálnak egyes részei felől lehet határozni. Speciális rendelkezés hiányában a részítélet az ítéletre vonatkozó általános szabályok szerint emelkedik jogerőre. A régi Pp. 229. § (1) bekezdése alapján az anyagi jogerőhatás a részítéletben elbírált joghoz és az ahhoz kapcsolódó tényalaphoz fűződik.
- [47] A jogerős részítélet a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területén lefolytatott felszámolási eljárásokból eredő szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti igényt bírálta el érdemben. A felperes azonban keresetében további három megyével kapcsolatban is érvényesített kártérítési igényt. Ez utóbbi tárgyban érdemi döntés nem született, mert a másodfokú bíróság - a jogerős részítéletbe foglaltan, de egyébként végzésre tartozóan - e körben az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte. A hatályon kívül helyező döntéshez anyagi jogerő nem fűződik, abban azonban a másodfokú bíróság utasításokat adhatott az új eljárásra vonatkozóan [rég Pp. 252. § (4) bekezdés]. A megismételt eljárásban elbírált kártérítési igények vonatkozásában ezeket az utasításokat az elsőfokú bíróságnak figyelembe kellett vennie, azonban a jogerős részítéletbe foglalt jogi álláspont a további három megyével kapcsolatos kárigény elbírlása során a BH 2002.235. számú eseti döntésben kifejtettek elfogadásával sem kötötte. A bírói gyakorlatban iránymutatónak tekintett, a jogerős ítéletben idézett, közzétett határozat ugyanis - egyebek mellett - a keresettel érvényesített jogról való döntés alapjául szolgáló releváns tények és a felek közötti jogviszony megítélése tekintetében mondja ki az eltérés tilalmát és azok vitathatatlanságát. A perbeli igény kárkötelmi viszonyon alapul. Kárkötelme akkor jön létre, ha bekövetkeznek a kártérítési felelősség együttes feltételei, amelyeket az egyes kártérítési igények elbírlása során kell vizsgálni. A jogerős részítélettel elbírált jog a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területén lefolytatott felszámolási eljárásból eredő, szerződésszegéssel okozott kár megtérítésének a követelésére való jog volt: ez pedig azon a kárkötelmen alapult, amit a megjelölt ténybeli alapon okozott - kereset szerinti - konkrét kár keletkeztetett. A megismételt eljárásban elbírált jog viszont a további három megyével kapcsolatos felszámolási eljárásokkal összefüggő - azaz más ténybeli alapon - és más konkrét kár bekövetkezése folytán létrejött kárkötelmen alapul. A hatályon kívül helyezéssel érintett kárkötelmet létrehozó károkozást tehát a jogerős részítélet nem vizsgálta. Téves ezért a felülvizsgálattal érintett jogerős ítéletnek az a megállapítása, miszerint a kártérítés feltételei fennállását illetően a jogerős részítélet ténymegállapításai és a jogi okfejtések kötelezőek voltak a megismételt eljárásban és a három megyére vonatkozó kereset jogalapjára is kötelező erővel rendelkeztek. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor vizsgálta a követelés jogalapját, így az azt helybenhagyó jogerős ítélet nem sérti a régi Pp. 229. § (1) bekezdését és a 221. § (1) bekezdését. Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati kérelem támadhatta a kontraktuális kárfelelősség jogalapját.
- [48] A jogerős részítélet által érdemben elbírált releváns tény volt ugyanakkor a felek közötti szerződés tartalma, mert ez a megelőző eljárásban érvényesített jog szempontjából is jelentőséggel bírt. Így az ítélt dolog tárgyaként ettől valóban nem lehet eltérni. Mivel pedig a jogerős részítélet a Nyíregyházi Törvényszék illetékességi területével kapcsolatos kártérítési igény elbírlása során véglegesen és mindenre kötelezően értelmezte a felek közötti szerződés tartalmát, azt a jogerős ítélet elleni felülvizsgálat sem érintheti. A felülvizsgálati kérelemnek a szerződés értelmezésére és a felek szolgáltatásának tartalmára vonatkozó hivatkozásai ezért érdemben nem voltak vizsgálhatók.

- [49] A jogalapra vonatkozó döntés felülvizsgálatára is csak a felülvizsgálati kérelem keretei között van lehetőség.
- [50] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt régi Ptk. 280-281. §-ai a szerződés teljesítési idejét szabályozzák. A jogerős ítélet szerint az alperes kártérítési felelőssége a szerződésszegésért való felelősséget szabályozó régi Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján áll fenn, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelem ennek a megsértését nem állította. Így maga az alperesi szerződésszegés nem volt felülvizsgálható. A felperes a fióktelepek létrehozásának elmulasztásával szerződésszegést követett el, de ebben a helyzetben a másik szerződő féltől általában elvárható magatartás nem a szerződésszegés, így az alperes erre hivatkozással nem mentesülhet.
- [51] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogalap körében hivatkozott arra, hogy a felperes által más ügyekben tanúsított jogellenes magatartás miatt a keresettel érintett ügyekben sem volt reális esélye a vagyonnövekedésnek. A felperes keresetében elmaradt vagyoni előny iránti igényt érvényesített arra hivatkozva, hogy felszámolóbiztosí kijelölés hiányában nem vált jogosulttá megbízási díjra. A jogerős ítélet a megjelölt kár bekövetkezését a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján bírálta el. A felülvizsgálati kérelem e jogszabályhely megsértését nem állította, így azt a Kúria sem vizsgálhatta.
- [52] A követelés összecszerűségével kapcsolatban a felülvizsgálati kérelem a régi Pp.-nek a bizonyítás elrendelésére és a bizonyítási érdekre vonatkozó rendelkezései megsértését állította, de nem jelölt meg olyan eljárásjogi jogszabályi rendelkezést, amelynek megsértése ténylegesen kihatással lenne az összecszerűségre. A felülvizsgálati kérelem sérelmezte a szakértő kirendelésére vonatkozó alperesi bizonyítási indítvány - alperesi mulasztással indokolt - mellőzését, dr. V. Gy-né tanú kihallgatásának elmaradását, ugyanakkor a bizonyítás mellőzésével, a bizonyítási teherrel, a fél nyilatkozattételének bevétele nélküli határozathozattal és a szakértői bizonyítással kapcsolatos eljárásjogi jogszabályok megsértését nem állította.
- [53] A felülvizsgálati kérelem a nem egyszerűsített felszámolási eljárások díja és költsége körében támadta a bizonyítás eredményének a mérlegelését. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg. Az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.).
- [54] A jogerős ítéletnek a felperest megillető díjhányaddal és az abból levonandó költséghányaddal kapcsolatos mérlegelése nem iratellenes, nem okszerűtlen és nem tartalmaz logikai ellentmondást. A felperes a felszámolót illető díjhányad vonatkozásában tényállítást tett, igazolásokat csatolt az általa állított mérték bizonyítására, amit a szakértői vélemény is reálisnak értékelt. Az alperes ezt vitatta. Arra hivatkozott, hogy saját gyakorlatát kell figyelembe venni, de ezzel kapcsolatos bizonyítékot nem szolgáltatott. A jogerős ítélet mindezekből az adatokból okszerűen következtetett az 50-50%-os díjmegosztásra. A felperes keresete alapján felszámolási eljárásonként kellett meghatározni az elmaradt hasznót, így a díjból levonandó költségeket. A költséghányadra a felperes előadást tett, ezt a kirendelt szakértő szakvéleménye alátámasztotta, álláspontját részletesen indokolta. A rendelkezésre álló bizonyítékokból nem csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehetett jutni, így a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye.
- [55] A követelés összecszerűsége körében a felülvizsgálati kérelem a régi Ptk. 277. § (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozott, amely a szerződés tartalom szerinti teljesítését szabályozza. A jogerős ítélet a kártérítés összecszerűségét a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján bírálta el, a felülvizsgálati kérelem e jogszabályhely megsértését nem állította, így annak felülvizsgálatára nem volt lehetőség.

- [56] A jogerős ítélet a régi Pp. 235. § (1) bekezdésének megfelelően mellőzte az alperesnek azt a fellebbezési tényállítást, hogy a káronszerzés tilalma miatt figyelembe kellett volna venni a károkozás időszakában a felperes által másoktól megszerzett bevételt.
- [57] A régi Pp. 215. §-a szerint a döntés nem terjedhet túl sem a kereseti kérelmen, sem az ellenkérelmen. A régi Pp. 139. §-a alapján az ellenkérelemben elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait. A régi Pp. 163. § (1)-(2) bekezdése alapján a bíróság akkor rendel el bizonyítást, ha van az ellenfél által kétségbe vont releváns tényállítás. A tény ismertsége nem azonos annak keresetben vagy ellenkérelemben történő állításával. Az alperes a másodfokú eljárásban a korábban is ismert, de általa nem hivatkozott új tényre már nem hivatkozhatott a régi Pp. 235. § (1) bekezdése alapján. A másodfokú bíróság a rá irányadó eljárási szabályokat nem sértette meg.
- [58] Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [59] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes képviselővel felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a*) pontja, a 3. § (5) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.
- [60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [61] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. június 24.

. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró